

หน่วยที่ 5

การเสริมสร้างบุคลิกภาพภาวะผู้นำในการดำเนินชีวิต

นางปานดี คงสมบัติ

วิทยาลัยชุมชนระนอง สถาบันวิทยาลัยชุมชน
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

แผนการสอนประจำหน่วย

หน่วยที่ 5 การเสริมสร้างบุคลิกภาพภาวะผู้นำในการดำเนินชีวิต

1. หัวข้อเนื้อหา

- 1.1 ความหมายและความสำคัญของบุคลิกภาพ
 - 1.1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ
 - 1.1.2 ประเภทของบุคลิกภาพ
 - 1.1.3 ขอบข่ายของบุคลิกภาพ
 - 1.1.4 ความสำคัญของบุคลิกภาพ
- 1.2 องค์ประกอบของบุคลิกภาพผู้มีภาวะผู้นำ
 - 1.2.1 บุคลิกภาพทางกาย
 - 1.2.2 บุคลิกภาพทางอารมณ์และจิตวิทยา
 - 1.2.3 บุคลิกภาพทางสังคม
 - 1.2.4 บุคลิกภาพทางสติปัญญา
- 1.3 หลักในการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้นำ
 - 1.3.1 แนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพ
 - 1.3.2 การเสริมสร้างบุคลิกภาพการเป็นผู้นำ
 - 1.3.3 แนวปฏิบัติผู้นำเกี่ยวกับการพัฒนารูปลักษณ์ทางกาย
- 1.4 หลักการมีภาวะผู้นำ
 - 1.4.1 ความหมายของภาวะผู้นำ
 - 1.4.2 องค์ประกอบของภาวะผู้นำ
 - 1.4.3 ลักษณะของภาวะผู้นำ
 - 1.4.4 คุณสมบัติของการเป็นผู้นำที่ดี
 - 1.4.5 รูปแบบของผู้นำ

2. วัตถุประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 อธิบายความหมายและความสำคัญของบุคลิกภาพ
- 2.2 อธิบายถึงองค์ประกอบของบุคลิกภาพ
- 2.3 อธิบายหลักในการหลักในการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้นำ
- 2.4 อธิบายสาระสำคัญของผู้นำเกี่ยวกับรูปลักษณ์ทางกายที่พัฒนาได้
- 2.5 อธิบายลักษณะบุคลิกภาพของคนที่มีหลักการมีภาวะผู้นำ

3. สารการเรียนรู้

บุคลิกภาพความเป็นผู้นำในการดำเนินชีวิตเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะเกี่ยวข้องกับลักษณะเฉพาะบุคคลที่แสดงออกผ่านทางกายภาพและพฤติกรรม รูปร่างหน้าตา กิริยาท่าทาง น้ำเสียง คำพูด ความสามารถ และทักษะการทำกิจกรรมต่าง ๆ จึงต้องเรียนรู้ ความหมายและความสำคัญของบุคลิกภาพ องค์ประกอบของบุคลิกภาพผู้มีภาวะผู้นำ หลักในการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้นำ แนวปฏิบัติผู้นำเกี่ยวกับการพัฒนารูปลักษณ์ทางกาย หลักการมีภาวะผู้นำ การพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองนับว่าเป็นเทคนิคที่จำเป็นในการนำไปใช้เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การเรียนรู้เรื่องบุคลิกภาพจะทำให้บุคคลนั้นสามารถเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย รู้เท่าทันความรู้สึกนึกคิดของบุคคลอื่นที่มีตนเอง ทำให้เฉลียวฉลาดรอบคอบ ไม่หลงเชื่อคารมของคนอื่นได้ง่าย และต้องมีความรู้ในการเสริมสร้างบุคลิกภาพภาวะผู้นำในการดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จแก่ตนเองและองค์กร

4. วิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

4.1 วิธีการสอน

4.1.1 วิธีสอนแบบบรรยายและเริ่มจากการเสนอปัญหาหรือตั้งคำถาม เพื่อนำเข้าสู่การบรรยาย มีการตั้งคำถาม ตอบคำถามระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

4.1.2 วิธีสอนแบบร่วมแรงร่วมใจ (Cooperative Learning) ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียม 2) ขั้นสอน 3) ขั้นปฏิบัติงานกลุ่ม 4) ขั้นตรวจสอบผลงาน และ 5) ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผล

4.2 กิจกรรมการเรียนการสอน

4.2.1 ผู้สอนนำเสนอสื่อ PowerPoint เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของบุคลิกภาพ องค์ประกอบของบุคลิกภาพ หลักในการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้นำ แนวปฏิบัติผู้นำเกี่ยวกับการพัฒนารูปลักษณ์ทางกาย และหลักการมีภาวะผู้นำ พร้อมทั้งให้นักศึกษาจับบันทึก

4.2.2 แบ่งกลุ่มนักศึกษาให้มีจำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่มใกล้เคียงกันแล้วให้ศึกษาค้นคว้าเนื้อหาเป็นการล่วงหน้าจากเอกสารประกอบการสอนรายวิชาศิลปะและทักษะการใช้ชีวิต เอกสารตำราที่เกี่ยวข้อง แล้วให้นำเสนอใบงานหรือรายงานจากการค้นคว้าในชั่วโมงสอน

4.2.3 ให้นักศึกษาทำใบงาน เรื่อง : การเสริมสร้างบุคลิกภาพความเป็นผู้นำและนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม จัดทำเป็นบทบาทสมมติ ในลักษณะอาชีพหรืออื่น ๆ

4.2.4 มอบหมายให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดเป็นการบ้านเป็นรายบุคคล

4.2.5 ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อน-หลังเรียนเมื่อจบหน่วยที่ 5

5. สื่อการสอน

5.1 สื่อ PowerPoint ประกอบด้วยคอมพิวเตอร์พกพา พร้อมเครื่องฉาย LCD Projector

5.2 เอกสารประกอบการเรียนการสอนรายวิชา ศิลปะและทักษะการใช้ชีวิตและเอกสารตำราที่เกี่ยวข้อง

6. การวัดและประเมินผล

6.1 สังเกตและบันทึกผลจากพฤติกรรมความสนใจ และการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

6.2 สังเกตและบันทึกผลการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่ม การทำกิจกรรมการเรียนการสอน การตอบคำถามในขณะที่มีการอภิปราย และซักถาม

6.3 สังเกตและบันทึกผลการนำไปใช้ในการทำแบบฝึกหัด

6.4 ตรวจผลงานที่ได้รับมอบหมายจากการทำแบบฝึกหัด

6.5 ประเมินผลจากการสอบกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียน

หน่วยที่ 5 การเสริมสร้างบุคลิกภาพภาวะผู้นำในการดำเนินชีวิต

ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยีต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิต ทักษะ ทักษะ การปรับตัวของคนในสังคม เกิดความสับสนไม่แน่ใจ ไม่สามารถปรับตัว ทักษะ ทักษะ พฤติกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ในสังคม จึงเกิดความขัดแย้ง คับข้องใจภายในตนเองและการแสดงออก เกิดปัญหาในการอยู่ร่วมกันทั้งในครอบครัว สถาบัน องค์การที่ทำงาน การร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ

การศึกษาการพัฒนาบุคลิกภาพหรือการปรับตัวให้สามารถมีชีวิตที่มีความสุข ประสบความสำเร็จทั้งในหน่วยงาน สังคม ชีวิตส่วนตัว ความสำเร็จในการพัฒนาบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ขึ้นกับความตั้งใจแน่วแน่ในการสำรวจตนเองอยู่เสมอและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงข้อบกพร่องที่เป็นปัญหาหรือเป็นอุปสรรคต่อการติดต่อกับบุคคลอื่น การยอมรับข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขของตัวเองซึ่งต้องอาศัยระยะเวลา และค่อยเป็นค่อยไป

1.1 ความหมายและสาระสำคัญของบุคลิกภาพ

1.1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ (Personality) มีมาจากรากศัพท์ภาษากรีก คือ Persona (Per+Sonare) ซึ่งหมายถึง Mask ที่แปลว่า หน้ากากที่ตัวละคร ใช้สวมใส่ในการเล่นเป็นบทบาทแตกต่างกันไปตามที่ได้รับ

ราชบัณฑิตยสถาน. (2525) ได้ให้ความหมายของคำว่า บุคลิกภาพ ไว้ดังนี้ คำว่า บุคลิก (อ่านว่า บุค-คะ-ลิก) มาจากภาษาบาลีว่า ปุคฺคฺลิก (อ่านว่า ปุค-คะ-ลิ-กะ) หมายถึง จำเพาะคน ใช้สมาสกับคำอื่นได้คำใหม่หลายคำ เช่น บุคลิกภาพ (อ่านว่า บุค-คะ-ลิก-กะ-พาบ) หมายถึง สภาพนิสัยจำเพาะคน

สก็ูลทซ์ Schultz. (1990) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพ ไว้ว่าลักษณะจำเพาะของบุคคลที่สัมพันธ์กับความรู้สึกนึกคิดของบุคคล และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมหรือการแสดงออกต่าง ๆ กันของบุคคลตามสภาวะแวดล้อมที่ต่างกันออกไป

สายฝน เลหาหะวิสุทธิ์. (2558) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพ ไว้ว่า ลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลและเป็นพฤติกรรมที่แต่ละคนแสดงออกมาเพื่อให้คนอื่นรู้ว่าคนนี้เป็นใคร เปรียบเสมือนตัวแทนของแต่ละบุคคล ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะแตกต่างกันออกไป

อัลซลี แจ่มเจริญ. (2530) ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะส่วนรวมของบุคคลทั้งหมดที่แสดงออกมาปรากฏให้คนอื่นได้รู้ได้เห็น ซึ่งแตกต่างกันเพราะภาวะสิ่งแวดล้อม

ที่สร้างตัวบุคคลนั้นแตกต่างกันประการหนึ่ง และพันธุกรรมที่แต่ละบุคคลได้มาก็แตกต่างกันไปอีกประการหนึ่ง

สมภพ เรื่องตระกูล. (2557) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง แบบฉบับ ลักษณะนิสัยของบุคคลนั้นที่แสดงต่อผู้อื่นทั้งลักษณะ กิริยาท่าทาง การแสดงออกทางอารมณ์ ความคิด เจตคติ ตลอดจนพฤติกรรม และปฏิกริยาตอบสนองทั้งทางกาย และทางจิตใจ

ศรีเรื่อน แก้วกังวาน. (2549) ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่าเป็นลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนภายนอก คือ ส่วนที่มองเห็นชัดเจน เช่น รูปร่าง หน้าตา กิริยามารยาท การแต่งตัว วิธีพูดจา เป็นต้น และส่วนภายใน คือ ส่วนที่มองเห็นได้ยาก แต่อาจทราบได้โดยการอนุมาน เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะอารมณ์ประจำตัว ปรัชญาชีวิต ค่านิยม ความสนใจ เป็นต้น ลักษณะต่าง ๆ ของบุคลิกภาพไม่สามารถแยกออกเป็นส่วน ๆ จากกัน ได้ โดยเด็ดขาด เพราะทุก ๆ ลักษณะของบุคลิกภาพต่างมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และมีผลกระทบต่อกันเป็นลูกโซ่ บุคลิกภาพของมนุษย์ถูกหล่อหลอมและผสมผสานกันด้วยพันธุกรรม วัฒนธรรมการเรียนรู้ และวิธีปรับตัวของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยบุคลิกภาพของมนุษย์เป็นสิ่งไม่ตายตัว เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา การเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมทั้งทางสังคมและทางวัฒนธรรม บุคลิกภาพยังมีทั้งส่วนร่วมที่เป็นลักษณะสากลของ มนุษย์ทุกชาติทุกภาษา และมีส่วนที่เป็นลักษณะ “เฉพาะตัว” ทั้งนี้การศึกษาเพื่อเข้าใจบุคลิกภาพ ของตนเองและบุคคลอื่นจะช่วยให้สามารถ ทำนายลักษณะนิสัย ความสามารถ ความถนัดความเป็น เอกลักษณ์ของบุคคล ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบภารกิจทั้งส่วนตัวและอาชีพได้ในชีวิตประจำวัน

จากความหมายข้างต้น จึงสามารถนิยามความหมายของคำว่า “บุคลิกภาพ” ได้ว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะเฉพาะบุคคลที่แสดงออกผ่านทางกายภาพและพฤติกรรม รูปร่าง หน้าตา กิริยาท่าทาง น้ำเสียง คำพูด ความสามารถ และทักษะการทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมไปถึง การแสดงออกทางจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด เจตคติ ค่านิยม ความมุ่งหวัง อุดมคติ และความสามารถ ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล แสดงออกได้ 3 ทาง ดังนี้

1. บุคลิกภาพที่แสดงออกทางรูปร่าง หน้าตา สีผม สีผิว อายุ เพศ และอิทธิพลของต่อมฮอร์โมนในร่างกาย

2. บุคลิกภาพที่แสดงออกทางสติปัญญา ลักษณะอารมณ์ และความรู้สึก

3. บุคลิกภาพที่แสดงออกทางด้านสังคม เจตคติ อุปนิสัย ค่านิยม และธรรมเนียม

ประเพณี

ภาพที่ 5.1 บุคลิกภาพ ที่มา : <http://www.tartoh.com/topic/9544/>

1.1.2 ประเภทของบุคลิกภาพ

ลักษณะของบุคคลที่เชื่อมโยงไปเป็นบุคลิกภาพโดยทั่วไป แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1.2.1 บุคลิกภาพภายนอก คือ ลักษณะทางกายภาพภายนอกที่สังเกตเห็นได้ชัดเจนของแต่ละบุคคล อาทิ สรีระทางกาย กิริยาท่าทางต่าง ๆ รูปร่าง หน้าตา ผิวพรรณ การเคลื่อนไหว การแต่งกาย การพูด การใช้น้ำเสียง การปรากฏตัว การสบสายตาสีต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นบุคลิกภาพภายนอกทั้งสิ้น บุคลิกภาพภายนอกจึงสามารถปรับปรุงได้ง่ายและใช้เวลาในการปรับปรุงไม่นาน

1.1.2.2 บุคลิกภาพภายใน คือ สิ่งที่อยู่ภายในจิตใจหรืออุปนิสัยของแต่ละบุคคล เป็นสิ่งที่มองไม่เห็น และสัมผัสได้ยาก จำเป็นต้องสังเกตอย่างใกล้ชิดหรือใช้เวลาอยู่ร่วมกันเป็นระยะเวลา นาน บุคลิกภาพภายในเป็นลักษณะเฉพาะบุคคล และมีความแตกต่างกัน อาทิ อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด จิตใจ ปฏิภาณไหวพริบ สถิติปัญญา ความสามารถและความถนัด ความเชื่อมั่นในตนเอง ความกระตือรือร้น ความรอบรู้ ความคิดริเริ่ม ความจริงใจ ความรู้กาลเทศะ ความรับผิดชอบ ความจำ อารมณ์ขัน ความมีคุณธรรม การใช้ถ้อยคำภาษา

กล่าวโดยสรุปประเภทของบุคลิกภาพเป็นลักษณะที่เชื่อมโยงให้บุคคลอื่นเกิดความนึกคิดเป็นทัศนคติที่มีต่อบุคคลนั้นขึ้นมาทันที ว่าชอบหรือไม่ชอบลักษณะที่เห็นนั้น ลักษณะการแต่งกายและกิริยาอาการที่มองเห็นจัดเป็นบุคลิกภาพภายนอกของบุคคลทั้งสร้างความรู้สึกรู้สึกทั้งทางบวกและทางลบที่คนอื่นมีต่อบุคคลนั้นได้โดยไม่ต้องรู้ว่าบุคคลนั้นเป็นใคร แต่เมื่อบุคคลใดแสดงความรู้ ประสบการณ์ ทัศนคติ หรือความคิดเห็น ในรูปของการพูดหรือการกระทำที่เชื่อมโยงให้ผู้อื่นรับรู้ และก่อให้เกิดความรู้สึกประทับใจทั้งทางบวกและทางลบได้ความรู้ ความคิด และทัศนคติเหล่านั้นจะบ่งบอกถึงบุคลิกภาพภายในของบุคคลนั้น

1.1.3 ขอบข่ายของบุคลิกภาพ

ลักษณะการมีบุคลิกภาพที่ดีของคนส่วนใหญ่พิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

1.1.3.1 ลักษณะทางกาย ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถมองเห็นได้โดยทั่วไป อาทิ รูปร่าง หน้าตา สัดส่วน ความสูง น้ำหนัก ผิวพรรณ สีผม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะแสดงให้ทราบถึง ศักยภาพและความสามารถในการปฏิบัติของแต่ละบุคคล

1.1.3.2 ลักษณะการพูดจาและท่าทาง คือการแสดงให้เห็นถึงการพูด การแสดงออกผ่านบทสนทนาที่มีความชัดเจน อาทิ การพูดแบบมีจังหวะจะโคน ความเร็วในการพูด หรือพูดติดอ่าง รวมทั้งการพูดในรูปแบบต่าง ๆ ตามบริบท

1.1.3.3 ลักษณะทางจิตใจ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับระบบการทำงานของสมอง อาทิ สติปัญญา ทักษะ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ความตั้งใจ การตัดสินใจ ความจำ จิตนาการ และการคิดที่มีเหตุผล

1.1.3.4 อุปนิสัย เป็นสิ่งที่บุคคลแสดงออกทางด้านพฤติกรรม และเป็นสิ่งที่ปฏิบัติสม่ำเสมอเป็นเวลายาวนาน จนกลายเป็นความประพฤติ อาทิ ความสุภาพอ่อนโยน ความไม่เห็นแก่ตัว ความซื่อสัตย์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การมีมารยาท

1.1.3.5 อารมณ์ เป็นการแสดงออกด้านความรู้สึกที่เกิดจากภายในจิตใจ และส่งผลต่อการกระทำสิ่งต่าง ๆ อาทิ ดีใจ โกรธ เสียใจ กังวล หวาดกลัว ตื่นเต้น ร่าเริง เกลียด รัก

1.1.3.6 กำลังใจ คือ ความสามารถที่จะควบคุม หรือบังคับกิริยาและอาการต่าง ๆ ที่ทำให้ไปโดยเจตนา

1.1.3.7 การสมาคม คือ กิริยาท่าทางอาการที่บุคคลแสดงต่อผู้อื่นหรือการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น อาทิ ความมีเมตตาปราณี การเอารัดเอาเปรียบ การเห็นอกเห็นใจ และการเสียสละ

1.1.3.8 ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ อำนาจ ยศถาบรรดาศักดิ์ และฐานะทาง การเงินล้วนเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการพัฒนาและส่งเสริมบุคลิกภาพอย่างมาก

กล่าวโดยสรุป ขอบข่ายของคนส่วนใหญ่ใช้ในการพิจารณามูลค่าของบุคคลอันประกอบไปด้วย รูปร่างหน้าตา ลักษณะการพูด ความสามารถการมีเหตุมีผล ความสุภาพอ่อนโยน อารมณ์ที่สื่อออกมาในแต่ละโอกาส กิริยา การมีปฏิสัมพันธ์ ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ อำนาจ ยศถาบรรดาศักดิ์ และฐานะทางการเงิน

1.1.4 ความสำคัญของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ ของแต่ละบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่เฉพาะตัวที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคล แต่ละคนจึงมีบุคลิกภาพเฉพาะของตนเอง มีลักษณะท่าทาง และการแสดงออกต่อ

เหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป ซึ่งเป็นผลมาจากการทำงานประสานกันของสมองที่ขึ้นอยู่กับพันธุกรรมและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไป โดยบุคลิกภาพมีความสำคัญ ดังนี้

1.1.4.1 ความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดีจะสามารถสร้างความเชื่อมั่นแก่ตนเอง และสามารถเป็นต้นแบบ และเป็นแรงบันดาลใจให้แก่ผู้อื่น ทั้งนี้ความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับที่เหมาะสม หากเชื่อมั่นในตนเองมากเกินไป อาจส่งผลเสียต่อบุคลิกภาพมากกว่าผลดี เพราะผู้ที่เชื่อมั่นในตนเองสูง มักจะเลยเรื่องการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ส่งผลให้ผู้อื่นไม่ยากคบค้าสมาคมด้วย

1.1.4.2 การรับรู้สภาพความเป็นจริง เมื่อบุคคลมีลักษณะที่แตกต่างกันอยู่ร่วมกัน แต่ละบุคคลย่อมต้องรับรู้ ทำความเข้าใจ และเรียนรู้วิธีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์หรือเรียนรู้ในการควบคุมอารมณ์ให้เหมาะสม

1.1.4.3 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หากบุคคลมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะเป็นแรงพลังกระตุ้นให้มานะพยายามที่จะปฏิบัติงานให้ตรงตามเป้าหมาย จะส่งผลเป็นผู้มีความอดทนต่อล้าบักบั่น ใช้ความสามารถลงทุนลงแรง และสนใจใฝ่รู้ในทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนางานให้บรรลุตามจุดประสงค์ แต่ถ้ามีแรงจูงใจน้อยเกินไป การลงทุนลงแรงเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายก็จะน้อยลงไปด้วย ส่งผลให้งานขาดประสิทธิภาพ

1.1.4.4 กำหนดทิศทางการดำเนินงาน ได้แก่ ความคิดริเริ่ม กล้าได้กล้าเสีย

(1) บุคคลมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สูง มักดำเนินงานโดยคิดค้นความแปลกใหม่ให้กับผลผลิตหรือมีแนวทางการปฏิบัติรูปแบบใหม่ในเรื่องของการบริการ รวมถึงการใช้กลยุทธ์ในการดำเนินการที่หลากหลายเพื่อเป้าหมาย เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และสัมฤทธิ์ผลได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

(2) บุคลิกภาพแบบกล้าได้กล้าเสีย บุคคลนี้มักจะยอมลงทุน กล้าเสี่ยง กล้าเผชิญกับความล้มเหลว

(3) บุคคลที่มีความระมัดระวังรอบคอบสูง เป็นผู้ที่จะไม่ลงทุนลงแรงกับสิ่งที่ไม่แน่นอน และจะทำงานประเภทที่ก้าวได้เรื่อย ๆ คือ ก้าวช้าแต่ตนเองรู้สึกว่ามันคง แต่กรณีที่ต้องปฏิบัติงานจริงผู้ที่มีความระมัดระวังรอบคอบสูง จะมีความละเอียดในการปฏิบัติงานสูงเช่นกัน

1.1.4.5 ความน่าเชื่อถือ อาทิ ผู้ที่รักษาคำพูด อารมณ์มั่นคง มีเหตุผลวางตนได้ถูกต้องตามกาลเทศะ มีน้ำใจ ทำอะไรโดยนึกถึงใจเขาใจเรา กรณีที่เป็นหัวหน้างานก็เป็นที่ยอมรับของลูกน้อง เปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม มีความเป็นมิตรที่ดี และสร้างความรู้สึกไว้วางใจให้แก่ลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้ แต่ถ้าเป็นผู้ที่มีลักษณะไม่น่าเชื่อถือ มักเกิด

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ผู้อื่นอาจไม่ไว้วางใจ ไม่เชื่อถือศรัทธา ไม่ยอมรับไม่ร่วมงานด้วย ซึ่งอาจสร้างความเสียหายให้กับงานได้ เป็นต้น

1.1.4.6 การยอมรับของกลุ่ม ผู้ที่มีบุคลิกภาพดีย่อมได้รับการยอมรับในสังคมได้ง่าย มากยิ่งขึ้น ง่ายต่อการคบค้าสมาคม หรือเข้าร่วมกลุ่มทำงานกับผู้อื่น

กล่าวโดยสรุป บุคลิกภาพนั้นมีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บุคคลเกิดความสำเร็จในหน้าที่การงาน และเป็นที่รัก ศรัทธาของคนรอบข้างสามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้อง เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้พบเห็น

1.2 องค์ประกอบของบุคลิกภาพผู้ที่มีภาวะผู้นำ

บุคลิกภาพเป็นภาพรวมที่ตัวเราแสดงออกทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว โดยมีคนอื่นมองอยู่หรือรู้สึกกับสิ่งที่เราแสดงออก ดังนั้นจึงต้องมีการระมัดระวังและตกแต่งเสริมเติมให้บุคลิกภาพของเรา ยิ่งน่ามอง และเป็นที่น่าสนใจของคนรอบตัว องค์ประกอบของบุคลิกภาพผู้ที่มีภาวะการเป็นผู้นำที่จะกล่าวถึงในที่นี้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1.2.1 บุคลิกภาพทางกาย หมายถึง รูปลักษณ์ภายนอก รูปร่าง หน้าตา การแต่งกาย การเดิน การนั่ง การยืนของแต่ละบุคคล บุคลิกภาพทางกายเป็นสิ่งที่ปรากฏแก่สายตาผู้คน จึงถือเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างภาพจำที่ดีให้แก่ผู้อื่น

1.2.2 บุคลิกภาพทางอารมณ์และจิตวิทยา หมายถึง การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งที่แสดงให้คนรู้จักเราได้อย่างชัดเจน รวมไปถึงการแสดงออกทางวาจา การใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง ก็เป็นสิ่งที่สะท้อนบุคลิกภาพทางอารมณ์และจิตวิทยาของบุคคลเช่นกัน การที่บุคคลมีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถระงับอารมณ์โกรธได้อย่างรวดเร็ว ไม่หงุดหงิดบ่นว่าตลอดเวลา กล้าเผชิญอุปสรรคอย่างไม่ย่อท้อ อดทนต่อความกดดัน รับฟังความคิดเห็น และเคารพสิทธิของผู้อื่นนั้น จะส่งผลให้เป็นผู้มีบุคลิกภาพทางอารมณ์และจิตวิทยาดีในการรับรู้ของบุคคลอื่น นอกจากนี้จะต้องมีจิตวิทยาในการพูด พูดจาชมเชย โน้มน้าวจูงใจบุคคลอื่นให้สามารถอยู่ร่วมกันหรือทำงานร่วมกันเพื่อสัมพันธภาพที่ดีและความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงานได้

1.2.3 บุคลิกภาพทางสังคม หมายถึง ความเป็นผู้นำในการศึกษาหาความรู้ในพิธีการต่าง ๆ ตามบรรทัดฐานของสังคม เพื่อจะได้ปฏิบัติตามมารยาทสากลได้อย่างถูกต้อง สามารถเป็นตัวอย่างให้คำแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา นอกจากนี้บุคลิกภาพทางสังคมยังรวมถึงความสามารถในการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อที่จะได้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในทางตรงกันข้ามหากไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้จะส่งผลให้เกิดปัญหาในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้ การวางตัวในสังคมได้ไม่ดีจะส่งผลเสียต่อบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ ด้วย

1.2.4 บุคลิกภาพทางสติปัญญา หมายถึง การคิดเป็น รู้จักคิด ไหวพริบปฏิภาณ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความรอบคอบรอบรู้ และสามารถมองการณ์ไกล สามารถแสดงออกหรือตอบสนองต่อบุคคลอื่นได้ดีและเหมาะสม บุคลิกภาพทางสติปัญญา รวมไปถึงการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถสร้างสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรได้

กล่าวโดยสรุป บุคลิกภาพที่ดีนั้นไม่ใช่ทักษะพิเศษที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด แต่ทุกคนสามารถเรียนรู้และฝึกฝนเพื่อเสริมสร้างทักษะและความมั่นใจในบุคลิกภาพได้อย่างไม่มีขีดจำกัด ผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี จะมีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจสภาพความเป็นจริง เข้าใจความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของตนเอง มีทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น สามารถแสดงอารมณ์ได้เหมาะสมตามกาลเทศะ และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองเสมอ

1.3 หลักในการพัฒนาบุคลิกภาพผู้นำ

1.3.1 แนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพของบุคคลสามารถพัฒนาเปลี่ยนแปลงได้ตามบทบาท และอาชีพที่ดำเนินการอยู่ การพัฒนาบุคลิกภาพในการทำงาน ที่นี้จะกล่าวถึงการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้นำ และบุคลิกภาพด้านความเป็นผู้ใหญ่ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาดังนี้

1.3.1.1 การพัฒนาบุคลิกภาพทางกาย ควรใช้เครื่องแต่งกายที่สะอาดเรียบร้อยให้เหมาะสมกับรูปร่างของตน ไม่ฟุ้งาหรือนำสมัยจนเกินไป บุคลิกภาพทางกายเป็นสิ่งประทับใจครั้งแรก นอกจากการดูแลตนเอง เรื่องการแต่งกายและความสะอาด ควรตรวจสอบตนเองเกี่ยวกับภาษาและกิริยาท่าทาง

1.3.1.2 การพัฒนาบุคลิกภาพทางสติปัญญา เป็นการพัฒนาทางด้านความรู้สึกนึกคิด เจตคติ และความสนใจ สติปัญญาในที่นี้ไม่ได้จำเพาะเพียงแต่ความฉลาด แต่หมายถึงปฏิภาณไหวพริบ หรือทักษะความสามารถด้วย เมื่อบุคคลตระหนักว่า ตนเองมีความสามารถด้านใดเป็นพิเศษก็จะเน้นพัฒนาทางด้านนั้น ให้มีทักษะและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งสะสมความรู้หรือความสนใจด้านอื่น ๆ ด้วย แต่ก็ไม่ควรละเลยที่จะสะสมความรู้ในด้านอื่นด้วย เพราะจะช่วยทำให้มีทัศนคติและมุมมองกว้างขึ้น เช่น มีส่วนร่วมในการทำงานของหน่วยงาน ชมรม สมาคม และองค์กรต่าง ๆ ร่วมในการกีฬาการละเล่น หรือในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น เพราะจะทำให้มีความคิดและความสนใจที่กว้างขึ้นทำให้มีเพื่อนใหม่เพิ่มความมั่นใจในตนเอง

1.3.1.3 การพัฒนาบุคลิกภาพทางอารมณ์ และจิตใจ สามารถเริ่มต้นด้วยการฝึกสมาธิ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีสติ วิธีการที่ดีก็คือ การไม่ปล่อยให้มึนอารมณ์พลุ่งพล่าน หรืออ่อนไหวต่อสิ่งรอบข้างมากเกินไป เพราะอาจจะทำให้ตนเองก้าวร้าวหยาบคายต่อเพื่อนร่วมงาน ต่อผู้บริหาร ลูกค้า และบุคคลทั่วไป หรือแม้แต่การแสดงออกซึ่งความรัก ความชอบ หรือ

ความพึงพอใจก็ควรจะสำรวจให้อยู่ในระดับที่พอเหมาะพอควร เพราะการรู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเองนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญ การควบคุมสภาวะอารมณ์ไม่ให้หงุดหงิด โกรธง่าย จะทำให้คนรอบข้างที่ สนทนาด้วยอยากพูดคุย อยากทำกิจกรรมร่วมกัน และยังช่วยสร้างบรรยากาศที่ดี ในการทำงาน ได้อีกด้วย การพัฒนาด้านอารมณ์อาจเป็นไปได้ยาก แต่ถ้าสามารถทำได้ก็จะส่งผลดีในระยะยาว

1.3.1.4 การพัฒนาบุคลิกภาพทางสังคม การพัฒนาบุคลิกภาพด้านสังคม เป็นการพัฒนาเพื่อให้ตนเองอยู่ในสังคมได้โดยปราศจากปัญหา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและทำได้ยาก บุคลิกภาพทางสังคม เป็นปัจจัยเบื้องต้นที่เป็นแรงดึงดูดหรือแรงจูงใจให้บุคคลอื่น ๆ อยากคบหาสมาคมด้วย เช่น กิริยาท่าทาง น้ำเสียง ภาษาพูด การแต่งกาย และการวางตน เป็นต้น ปัจจัยที่จะทำให้มิตรภาพยั่งยืนมาจากคุณสมบัติที่อยู่ภายในตัวบุคคล การอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและเป็นที่ยอมรับนั้นสามารถเป็นไปได้ การอยู่ร่วมกันในองค์กรหรือการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้นั้น จำเป็นต้องมีการปรับทัศนคติและมุมมองให้กว้างขึ้น พร้อมทั้งจะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ ฝึกให้เป็นผู้ที่สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ จะทำให้มีเพื่อนเพิ่มมากขึ้น เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นมากขึ้น เช่น น้ำใจที่มอบให้แก่ผู้อื่น ความไม่เห็นแก่ตัว ความซื่อสัตย์ ความบริสุทธิ์ใจ การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ความเป็นคนตรงต่อเวลา เป็นต้น เมื่อควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติได้อย่างสม่ำเสมอ ก็จะเกิดความเคยชิน และกลายเป็นนิสัยหรือลักษณะประจำตัว การมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีระเบียบต่อชีวิต เป็นคนดี คนเก่ง มารยาทงาม หรือนิสัยดี บุคลิกภาพทางสังคม การแสดงออกผ่านกิริยาท่าทาง น้ำเสียง ภาษาพูด การแต่งกาย และการวางตนสิ่งเหล่านี้ เป็นปัจจัยเบื้องต้นที่จูงใจให้บุคคลอื่น ๆ อยากคบหาสมาคมด้วย

1.3.2 การเสริมสร้างบุคลิกภาพการเป็นผู้นำ

การเสริมสร้างบุคลิกภาพเป็นกระบวนการที่สามารถกระทำ และพัฒนาต่อไปให้ดีขึ้นได้เรื่อย ๆ โดยไม่มีที่สิ้นสุด การเสริมสร้างบุคลิกภาพควรเริ่มดังนี้

1.3.2.1 การเสริมสร้างบุคลิกภาพจากการประเมินหรือสำรวจตัวเอง

ขั้นที่ 1 สำรวจว่าตนเองมีบุคลิกภาพในลักษณะใดบ้างที่เป็นบุคลิกภาพด้านบวกและลบ แล้วจึงหาวิธีการแก้ไขพฤติกรรมด้านลบ และประเมินตนเองว่าสามารถแก้ไขปรับปรุงได้มากน้อยเพียงใด การสำรวจตนเองอาจแบ่งได้เป็นหัวข้อใหญ่ 5 ด้าน ดังนี้

(1) การสำรวจรูปร่าง คือ การสำรวจรูปลักษณ์ภายนอก รูปร่าง หน้าตา ทรงผม การแต่งกาย การเดิน การนั่ง การยืน ความสะอาด รวมถึงการพูดและน้ำเสียงของตนเอง ว่ามีลักษณะดีหรือด้อยอย่างไร

(2) การสำรวจสติปัญญา คือ การตรวจสอบทักษะ ความรู้ ความสามารถ ของตนเอง รวมถึงความสามารถในการรับรู้และเข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วย

(3) การสำรวจอารมณ์ คือ การตรวจสอบปฏิกิริยาของตนเองต่อสถานการณ์ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ ดีใจ เสียใจ เศร้าใจ การสำรวจว่าตนเองมีความรู้สึกอย่างไร หรือแสดงออกอย่างไรเมื่อเกิดเหตุการณ์ในลักษณะต่าง ๆ

(4) การสำรวจลักษณะนิสัย คือ การสำรวจพฤติกรรมทัศนคติ ความเชื่อ การปฏิบัติตนของตนเอง

(5) การสำรวจสังคม คือ การสำรวจสิ่งที่แวดล้อมตนเอง อาทิ ครอบครัว การทำงาน กลุ่มคน หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งหรือมีผลกระทบต่อตนเอง

ขั้นที่ 2 การจดบันทึกลงสมุดว่า บุคลิกภาพของตนเองมีลักษณะอย่างไร มีสิ่งที่ใฝ่ฝันที่รู้สึกพึงพอใจ และมีสิ่งที่ใฝ่ฝันที่ไม่พึงพอใจและต้องการจะปรับเปลี่ยนให้ดีขึ้น

ขั้นที่ 3 การสอบถามจากผู้ใกล้ชิดว่ามีสิ่งที่ใฝ่ฝันที่ตนเองควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การสอบถามความคิดเห็นของคนรอบข้างเป็นเหมือนการส่องกระจกสะท้อนตนเอง เนื่องจากในบางครั้งคนเราไม่อาจมองเห็นภาพการกระทำของตนเองในมุมที่แตกต่างออกไป อย่างไรก็ตามก่อนเริ่มการสอบถามความคิดเห็นของผู้อื่น จำเป็นต้องเปิดใจในการรับฟังความคิดเห็น เพราะจะได้รับฟังทั้งข้อดีและข้อเสีย และตั้งเป้าหมายว่า เป็นการสอบถามความคิดเห็นเพื่อนำข้อคิดเห็นนั้นมาปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองให้ดีขึ้น แต่ไม่ควรนำคำติชมเหล่านั้นมาเป็นแรงกดดันมากจนเกินไป เพราะอาจจะทำให้เกิดการวิตกกังวล เสียกำลังใจ จนส่งผลเสียต่อบุคลิกภาพ

ขั้นที่ 4 ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ ตำรา หรือสอบถามบุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาและเสริมสร้างบุคลิกภาพเพื่อจะได้แก้ไขปัญหาได้ตรงจุดมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 5 ตั้งเป้าหมายในการฝึกฝนและพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง

ขั้นที่ 6 ตรวจสอบผลการพัฒนาและปรับปรุงบุคลิกภาพ สามารถวิธีการสำรวจตนเองในขั้นที่หนึ่ง หรือการสังเกตจากการแสดงออกของบุคคลแวดล้อม เพื่อพัฒนาหรือแก้ไขต่อไป

1.3.2.2 การเสริมสร้างบุคลิกภาพภายนอก

การเสริมสร้างบุคลิกภาพภายนอกเป็นกระบวนการที่สามารถกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ดังนี้

(1) การแต่งกาย จะต้องคำนึงถึงความสะอาดเรียบร้อยอย่างสม่ำเสมอ โดยการเลือกเครื่องแต่งกายหรือกำลังจะแต่งกาย ถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะ แต่งกายให้พอเหมาะและพอดีกับตนเอง ไม่ควรแต่งกายมากหรือน้อยเกินไป เพราะการแต่งกายบ่งบอกความพิถีพิถัน และเอาใจใส่ตัวเอง ช่วยเสริมสร้างให้บุคคลดูดีหรือแย่ได้

(2) การเดิน จะต้องเดินให้มีท่าทางสง่าและเรียบร้อย โดยเดินให้ตัวตรง ออกผายไหล่ผึ่งเพื่อให้ดูสง่า เวลาเดินให้ก้าวเท้ายาวพอประมาณ และสอดคล้องกับเสื้อผ้าหรือรองเท้าที่สวมใส่ ว่าก้าวแค่นั้นจึงดูคล่องแคล่วและปลอดภัย ขณะเดินไม่ควรเดินลากเท้า และต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดเสียงดังจนเกินไป

(3) การรักษาสุขภาพร่างกาย ควรระมัดระวังเรื่องสุขภาพอย่างดี ไม่ให้ป่วย เนื่องจากอาการป่วยจะส่งผลให้ผู้อื่นเป็นห่วงมากกว่าน่าชื่นชม ดูอ่อนแอ ไม่คล่องแคล่ว โรคบางโรคส่งผลถึงความซื่อสัตย์ หัวเหี่ยว หม่นหมอง จึงขาดสง่าราศีการดูแลสุขภาพให้ดีคือ ต้นทุนของการพัฒนาบุคลิกภาพที่สำคัญที่สุด นอกจากนี้ การป่วยอาจเป็นสาเหตุในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ยากขึ้น

1.3.2.3 การเสริมสร้างบุคลิกภาพภายใน

(1) การมอง ต้องพยายามใช้สายตาด้วยความสุภาพเรียบร้อย เนื่องจากสายตาสามารถสื่อถึงความเคารพนับถือ ความรัก ความเกลียดชัง ความเมตตาปรานี ความโกรธแค้น หรือความเหยียดหยาม ดูหมิ่นดูแคลนได้ระวังในการใช้สายตาอย่าให้เกิดความเข้าใจผิดหรือรู้สึกติดลบได้

(2) การพูด ศิลปะในการพูดนั้นเป็นสิ่งสำคัญในการเข้าสังคมและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ผู้พูดจำเป็นต้องรู้จักการใช้ถ้อยคำ และน้ำเสียงให้เข้ากับสถานการณ์ ควรใช้คำพูดที่มีเหตุผล สุภาพ ไพเราะมีน้ำเสียงชวนฟัง เสียงดังฟังชัด และใช้คำพูดที่เหมาะสมกับผู้ฟัง โดยคำนึงถึงเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ความสนใจพิเศษของผู้ฟัง สถานที่ เวลา และโอกาส

(3) การแสดงท่าทางให้เป็นธรรมชาติ ความมีสง่า ท่าทางที่ดีจะต้องมาจากพื้นฐานของความสำรวม และให้เกียรติตนเอง คู่สนทนา และบุคคลที่กล่าวอ้าง ควรมีท่าทางประกอบเพื่อให้ดูผ่อนคลาย และเสริมในสิ่งที่พูด แต่ต้องระวังท่าทางที่ไม่สวยงาม เวลาพูดหรือทำอะไรก็ตาม อย่ามีการแสดงท่าประกอบมากเกินไป หรือแสดงท่าทางที่ไม่สุภาพ

(4) การทำงาน จะต้องทำด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ ใส่ใจ กระตือรือร้น จะส่งผลให้ได้รับผลงานดี และมีประสิทธิภาพ การทำงานด้วยคล่องแคล่ว รอบคอบ ชยัน และใส่ใจ จะทำให้ผู้อื่นสามารถมองเห็นถึงความเชี่ยวชาญและความตั้งใจในการปฏิบัติงานของเราได้

กล่าวโดยสรุป การเสริมสร้างบุคลิกภาพเป็นกระบวนการที่สามารถกระทำ และพัฒนาโดยเริ่มจากการสำรวจตนเอง บันทึกผล สอบถามจากผู้ใกล้ชิด ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ตั้งเป้าหมายในการฝึกฝนและพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง ตรวจสอบผลการพัฒนาและปรับปรุงบุคลิกภาพ ส่วนภายนอกจะเป็นเรื่องการแต่งกาย การเดิน การรักษาสุขภาพตนเอง และที่สำคัญ

บุคลิกภาพภายใน ต้องพยายามใช้สายตาด้วยความสุภาพเรียบร้อย การพูด ความมีสง่าและ ความมุ่งมั่นตั้งใจ ใส่ใจ กระตือรือร้น

1.3.3 แนวปฏิบัติผู้นำเกี่ยวกับการพัฒนารูปลักษณ์ทางกาย

เป็นแนวปฏิบัติในการประพฤติปฏิบัติกันและเป็นที่ยอมรับในทุกๆสังคมในปัจจุบัน เกี่ยวกับการพัฒนารูปลักษณ์ภายนอก อ้างถึง สุदारัตน์ พิมลรัตน์กานต์. (2558) ดังที่กล่าวดังนี้

1.3.3.1 ด้านการรักษาสุขภาพอนามัย

- (1) ออกกำลังกายสม่ำเสมอ
- (2) รับประทานอาหารที่มีประโยชน์
- (3) ควบคุมน้ำหนักไม่ให้เพิ่มหรือลดผิดปกติ
- (4) ละเว้นการสูบบุหรี่หรือยาเสพติดให้โทษทุกชนิด
- (5) ไม่ดื่มสิ่งของที่มีแอลกอฮอล์หรือคาเฟอีน
- (6) พักผ่อนนอนหลับให้เพียงพอ วันละ 7 - 8 ชั่วโมง
- (7) รักษาอารมณ์ให้สดชื่นแจ่มใสอยู่เสมอ

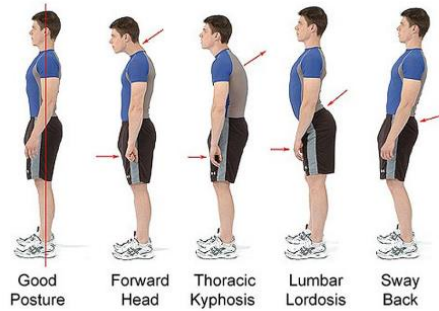
1.3.3.2 ด้านการดูแลร่างกาย

- (1) รักษาความสะอาดในช่องปากและฟัน
- (2) ดูแลรักษาเส้นผมและทรงผมให้เรียบร้อยทั้งด้านความสะอาดและรูปทรง
- (3) โกนหนวดเคราให้เกลี้ยงเกลา
- (4) รักษาผิวพรรณให้สะอาดสดชื่นอยู่เสมอ อย่าให้ผิวแห้งกร้าน
- (5) รักษากลิ่นตัว
- (6) รู้จักการแต่งหน้าแต่พองาม
- (7) ดูแลเล็บมือ เล็บเท้า ให้สะอาดอยู่เสมอ
- (8) ปรับเปลี่ยนเสื้อผ้าและชุดชั้นในที่สวมใส่ทุกวัน
- (9) ควรมีการเช็ดร่างกายเป็นประจำทุกปี
- (10) เมื่อร่างกายมีอาการผิดปกติรีบไปปรึกษาแพทย์

1.3.3.3 ด้านท่วงท่าอิริยาบถ

ก่อนการพัฒนบุคลิกภาพด้านท่วงท่าอิริยาบถ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสำรวจท่วงท่าของตนเองว่า ขณะยืนมีลักษณะดังนี้หรือไม่

- (1) ขณะยืน ศีรษะและหน้าท้องยื่น
- (2) ไหล่ห่อ หรืออไปข้างหน้ามากเกินไป
- (3) ทรวงอกห่อ หลังงอ
- (4) หน้าท้องยื่น
- (5) ก้นยื่นไปข้างหลังมากเกินไป
- (6) เข่าทั้งสองข้างไม่ตั้ง และงอ
- (7) ปลายเท้าชี้ออกหรือชี้เข้า

ภาพที่ 5.2 การจัดระเบียบท่วงท่าในการยืน
ที่มา : www.ariyawellness.com/knowledge

1) การจัดระเบียบท่วงท่าในการยืน

- ยืนตัวตรง หลังตรง ยึดอกเล็กน้อย แล้วปล่อยไหล่ไปด้านหลังอย่างผ่อนคลาย ไม่เกร็งแข็ง ยืนแยกเท้าเล็กน้อย แต่ไม่ห่างจนเกินไป ปล่อยแขนไว้ข้างลำตัวตามสบาย

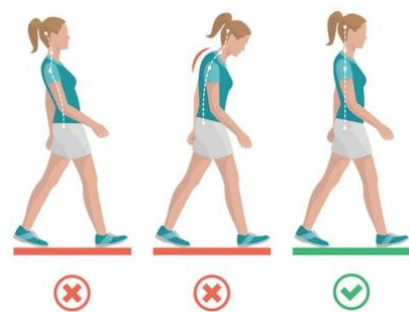
- ท่วงท่าอิริยาบถในการยืนที่พึงระวัง คือ ไม่ควรยืนกอดอก ห่อไหล่ ยืนเท้าเอว ยืนพักขาด้วยการงอเข่า หรือยืนเท้าหน้าเท้าหลังไปข้างใดข้างหนึ่งมากเกินไป นอกจากนี้ การยืนเอามือล้วงกระเป๋ากางเกงหรือกระโปรงนั้นอาจจะทำให้คุณไม่สุขภาพและไม่เหมาะสมในบางสถานการณ์ สามารถแก้ไขได้โดยการปล่อยแขนไว้ข้างลำตัวตามสบาย

- การยืนต่อหน้าผู้ใหญ่ ควรยืนอย่างสุภาพและสุภาพ ควรยืนเฉียงไปด้านข้างเล็กน้อย ไม่ควรยืนประชันหน้ากับผู้ใหญ่ โดยจะต้องยืนตัวตรง ไม่เกร็ง ค้อมหัวลงเล็กน้อย พร้อมกับประสานมือเพื่อเป็นการให้ความเคารพ

2) การจัดระเบียบท่วงท่าในการเดิน

บุคลิกภาพการเดินนั้น ต้องเริ่มต้นอย่างมีลักษณะ ยึดตัวตรง หัวเข่าและเท้ายึดตรง ควรเดินก้าวอย่างมั่นใจ ปลายเท้าชี้ตรงไปข้างหน้า ระยะก้าวไม่ยาวหรือสั้นจนเกินไป ไม่เดินทอดน่อง ไม่ย้ายสะโพกมากเกินไป และไม่เดินโยกไหล่ ควรเดินอย่างนุ่มนวลเป็นจังหวะ ขณะเดินต้องมองตรงไปข้างหน้าในระดับสายตาของตนเอง แกว่งแขนตามสบาย

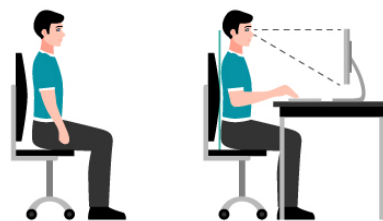
การเดินผ่านผู้ใหญ่ ถ้าผู้ใหญ่กำลังยืนอยู่ ให้ค้อมตัวลงเล็กน้อย แล้วเดินผ่าน กรณีที่ผู้ใหญ่กำลังนั่งอยู่ ไม่ควรเดินผ่าน แต่ให้เดินเข้าแทน

ภาพที่ 5.3การจัดระเบียบท่วงท่าในการเดิน
ที่มา : <https://mgronline.com/>

3) การจัดระเบียบท่วงท่าในการนั่ง

นั่งตัวตรง ลำตัวตรงโดยขากับลำตัวอยู่ในลักษณะเป็นมุมฉาก และเก็บเท้าให้เรียบร้อย อาจประสานมือในขณะนั่งให้เหมาะสม ไม่นั่งโยกไปมา และพึงระวังเครื่องแต่งกายขณะนั่ง

ภาพที่ 5.4 การจัดระเบียบท่วงท่าในการนั่ง

ที่มา : <https://www.bangpakokhospital.com/>

4) การจัดระเบียบท่วงท่าในการวิ่ง

การจัดระเบียบท่วงท่าในการวิ่งนั้น มีการปรับมาจากท่วงท่าการเดินบางส่วน คือ ลำตัวเอนไปข้างหน้าเล็กน้อย ก้าวไปข้างหน้าและยกเข้าให้ขนานกัน ไม่ถ่างขาออก ลงน้ำหนักที่ปลายเท้า และแกว่งแขนขนานกับลำตัวตามสบาย

ภาพที่ 5.5 การจัดระเบียบท่วงท่าในการวิ่ง

ที่มา : <https://www.bangpakokhospital.com/>

5) การแสดงออกทางหน้าตาในที่สาธารณะ

การแสดงออกทางหน้าตาในที่สาธารณะเป็นสิ่งที่พึงกระทำให้เหมาะสม ในการพบปะผู้คนควรแสดงสีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่แสดงออกถึงความหงุดหงิด และไม่แสดงอาการดีใจหรือเศร้าจนเกินความพอดี เพราะอาจจะส่งผลให้ผู้อื่นรำคาญได้

ภาพที่ 5.6 การแสดงออกทางหน้าตาในที่สาธารณะ

ที่มา : <https://www.sanook.com/women/13510/>

1.4 หลักการมีภาวะผู้นำ

หลักการที่ทำให้เป็นผู้นำนั้นประกอบด้วยหลายองค์ประกอบ การรู้จักตนเองและค้นหาปรับปรุงตัวเอง ให้รู้จักตัวเอง ให้เกิดความเชี่ยวชาญ เพื่อขึ้นนำองค์กรสู่สิ่งใหม่ ๆ ด้วยความรับผิดชอบและมีการวางแผนในการดำเนินงานเพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่คนในองค์กร รวมถึงเป็นตัวอย่างให้กับพนักงาน และเข้าถึงพนักงานในองค์กรด้วยความเข้าใจ ทำให้สามารถสื่อสารกับคนในองค์กรได้ง่าย เพื่อให้การสื่อความหมายเป็นกุญแจก้าวไปสู่ความสำเร็จดังกล่าว

ผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของงานและองค์การ ปัจจุบันมีความเชื่อว่า ผู้นำไม่ได้เป็นมาโดยกำเนิด การเป็นผู้นำสามารถสร้างขึ้นได้ จากการใช้ความพยายามและการทำงานหนัก (Leaders are not born, leaders are made and they are made by effort and hard work) การเป็นผู้นำจึงเป็นเรื่องที่เรียนรู้ได้ ภาวะผู้นำเป็นคำที่มีผู้ให้นิยามมากมาย แต่ที่คนส่วนใหญ่เข้าใจตรงกันก็คือ เป็นกระบวนการอิทธิพลทางสังคมที่บุคคลหนึ่งตั้งใจใช้อิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนด รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์การ ภาวะผู้นำจึงเป็นกระบวนการอิทธิพลที่ช่วยให้กลุ่มสามารถบรรลุเป้าหมาย ซึ่งประกอบได้หลายด้วยองค์ประกอบ ไม่ว่าจะเป็นการให้ความไว้วางใจและเชื่อมั่นในภาวะผู้นำเพื่อเป็นตัวบ่งชี้ความน่าเชื่อถือได้มากที่สุดในความพอใจของพนักงานในองค์การ รวมถึงการสื่อความหมายที่มีประสิทธิผลโดยภาวะผู้นำที่มีประโยชน์ในขอบข่ายที่สำคัญสามขอบข่าย นั่นคือ กุญแจในการเอาชนะความไว้วางใจและความเชื่อมั่นของคนในองค์การ

1.4.1 ความหมายของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ (Leadership) เกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพลซึ่งส่วนมากจะเป็นผู้นำ (Leader) พยายามจะมีอิทธิพลต่อผู้ตาม (Followers) ในกลุ่มหรือบุคคลอื่น ๆ เพื่อให้มีทัศนคติ พฤติกรรม และอื่น ๆ ไปในทิศทางที่ทำให้จุดมุ่งหมายของกลุ่มหรือองค์กรประสบความสำเร็จ

กวี วงศ์พุดม. (2535) ให้ความหมายของภาวะผู้นำ (Leadership) หมายถึงกระบวนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือมากกว่าพยายามใช้อิทธิพลของตนหรือกลุ่มตน กระตุ้น ชี้นำผลักดันให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่นมีความเต็มใจและกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามต้องการโดยมีความสำเร็จของกลุ่มหรือองค์กร

1.4.2 องค์ประกอบของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำนั้นมีปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบหลัก 4 ปัจจัย อันได้แก่

1.4.2.1 ผู้นำ (Leader) หมายถึงตัวบุคคลที่นำกลุ่ม มีบุคลิกอุปนิสัยในการเป็น ผู้นำ เพื่อให้ผู้ตามเกิดความไว้วางใจ และสามารถกระตุ้นผู้ตามให้กระทำการต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ

1.4.2.2 ผู้ตาม (Followers) หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่รับอิทธิพลจากผู้นำ ที่ต้องการรูปแบบภาวะผู้นำที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับ พื้นฐานความเข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์

1.4.2.3 การสื่อความหมาย หมายถึง การสื่อความหมายสองทางไม่เพียงแต่การใช้คำพูด ยังรวมถึงการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง

1.4.2.4 สถานการณ์ (Situation) หมายถึง เหตุการณ์และสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน จึงต้องใช้วิธีการเฉพาะที่เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์

1.4.3 ลักษณะของภาวะผู้นำ

มิทเชล และลาร์สัน จูเนียร์ Mitchell and Larson, Jr. (1987) ได้ชี้ให้เห็น องค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ในการพิจารณาว่าผู้นำใดมีภาวะผู้นำหรือไม่ ได้แก่

1.4.3.1 ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการของการใช้อิทธิพล ผู้นำจะพยายามมีอิทธิพลเหนือผู้ตาม เพื่อให้มีพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามต้องการ โดยมีจุดมุ่งหมายขององค์กรเป็นเป้าหมาย ไม่ใช่เรื่องของบุคคลที่จะพึงมีภาวะผู้นำได้โดยที่ไม่ได้มีกระบวนการทำใด ๆ เป็นกระบวนการ (Process) ให้เกิดอิทธิพลต่อผู้อื่น ดังนั้นผู้นำทางการแต่งตั้ง เช่น ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ อาจจะมีภาวะผู้นำหรือไม่ก็ในทางตรงข้ามผู้ที่แสดงภาวะผู้นำ อาจจะไม่เป็นผู้ที่เป็นแบบทางการก็ได้

1.4.3.2 ภาวะผู้นำนอกจากจะเป็นกระบวนการแล้ว ภาวะผู้นำจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อผู้ตามยอมให้อิทธิพลต่อตัวเขา ซึ่งโดยทั่วไปก็ต้องพิจารณาถึงระดับความถูกต้องของอิทธิพลที่ใช้ด้วยว่า ไม่ใช่เป็นการใช้อำนาจเข้าขู่เข็ญหรือบีบบังคับให้ทำตาม เพราะถ้าเป็นการเช่นนั้นก็ไม่ถือว่า มีภาวะผู้นำได้

1.4.3.3 ภาวะผู้นำจะถูกอ้างถึงเมื่อจุดมุ่งหมายของกลุ่มหรือองค์กรประสบความสำเร็จ ดังนั้นหากผู้นำไม่สามารถนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จดังกล่าว ก็ย่อมหมายถึงว่าผู้นำไม่ได้แสดงภาวะผู้นำหรือไม่มีความสามารถในการเป็นผู้นำนั่นเอง

1.4.4 คุณสมบัติของการเป็นผู้นำที่ดี

คุณสมบัติของผู้นำควรประกอบด้วย

1.4.4.1 ครองตน

- มีความประพฤติปฏิบัติตนดี
- มีความรู้ ความสามารถเข้าใจเหตุการณ์
- มีความซื่อสัตย์สุจริต
- มีความอดทนอดกลั้น
- มีเหตุผล
- มีการควบคุมอารมณ์ที่ดี (EQ = Emotional Quotient)

1.4.4.2 ครองคน

- มีมนุษยสัมพันธ์ดี
- มีความเสียสละ
- มีความจริงใจ
- มีความสามารถในการจูงใจ
- มีความปรารถนาส่งเสริมให้ลูกน้องก้าวหน้า

1.4.4.3 ครองงาน

- มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- มีความรับผิดชอบ
- มีการตรงต่อเวลา
- มีความมุ่งมั่นในการสร้างผลงาน
- มีผลงานเป็นที่ประจักษ์
- มีความกล้าหาญ

1.4.5 รูปแบบของผู้นำ

การศึกษาเกี่ยวกับผู้นำมีหลายลักษณะ วิลเลียม เจ เรดดีน (William J. Reddin) (1945) อธิบายถึง ความสัมพันธ์กันของพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาและสถานการณ์ โดยแสดงให้เห็นถึงรูปแบบผู้นำที่มีประสิทธิผลสูงดังนี้

1.4.5.1 นักบริหาร (Executive) ผู้นำแบบนี้จะมีความสนใจเป็นอย่างมากทั้งในเรื่องของงาน และสัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีความสามารถในการจูงใจคนกำหนดมาตรฐานในงานสูงเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และการทำงานเป็นทีม

1.4.5.2 นักพัฒนา (Develop) ผู้นำแบบนี้จะให้ความสำคัญกับเรื่องสัมพันธภาพระหว่างบุคคลมากกว่าให้ความสนใจกับงานจะให้ความไว้วางใจผู้ร่วมงาน สร้างแรงจูงใจและให้กำลังใจเพื่อให้ทุกคนพัฒนาตนเอง

1.4.5.3 นักเผด็จการแบบใช้พระคุณ (Benevolent Autocrat) ผู้นำแบบนี้จะให้ความสนใจอย่างมากกับงาน และให้ความสนใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลน้อย มุ่งประสิทธิผล ของงาน และทำให้บรรลุผลได้อย่างดี โดยไม่ทำให้เกิดความขุ่นข้อง หมองใจ

1.4.5.4 ผู้รักษากฎระเบียบ (Bureaucrat) ผู้นำแบบนี้จะไม่ให้ความสนใจมากนักกับเรื่องงาน และเรื่องสัมพันธภาพระหว่างบุคคล แต่จะเน้นเรื่องกฎระเบียบ การรักษากฎระเบียบ ตลอดจน

มีผลการวิจัยต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานสำหรับการพิจารณาคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ที่มีผลกระทบต่อภาวะผู้นำ เช่น ผลงานของเซลเลย์ เคิร์คแพทริค และเอ็ดวิน ล็อค Shelley Kirkpatrick and Edwin Lock cited by Schermerhorn. (2002) ได้ประมวลผลการวิจัยจากอดีตจนถึงปัจจุบันและสรุปคุณลักษณะเด่นที่มักจะพบในบรรดาผู้นำที่ประสบความสำเร็จ มีคุณลักษณะสำคัญดังนี้

(1) มีพลัง (Drive) ผู้นำที่ประสบความสำเร็จเป็นผู้ที่มีพลังสูงแสดงความคิดริเริ่มและมีความมุ่งมั่นไม่ปล่อยอะไรให้หลุดมือหรือล้มเลิกไปง่าย ๆ

(2) มีความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) ผู้นำที่ประสบความสำเร็จเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นไว้วางใจในตนเองและมั่นใจในขีดความสามารถของตนเองอยู่เสมอ

(3) มีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ผู้นำที่ประสบความสำเร็จเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์และมักจะคิดใหม่ทำใหม่เป็นคนแรกไม่ลอกเลียนแบบใคร

(4) มีความสามารถในการคิด (Cognitive Ability) ผู้นำที่ประสบความสำเร็จเป็นคนที่สติปัญญาในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศมาประมวลและตีความหมายเพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์

(5) มีความรอบรู้ทางธุรกิจ (Business Knowledge) ผู้นำที่ประสบความสำเร็จในองค์การธุรกิจเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและมีความรู้พื้นฐานทางเทคนิคเกี่ยวกับธุรกิจอุตสาหกรรมของตนเอง

(6) มีความสามารถในการจูงใจ (Motivation) ผู้นำที่ประสบความสำเร็จเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจูงใจให้คนเกิดแรงบันดาลใจในการพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

(7) มีความยืดหยุ่น (Flexibility) ผู้นำที่ประสบความสำเร็จ สามารถปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของผู้ตามและสิ่งอื่นให้เหมาะสมกับความจำเป็นของสถานการณ์

(8) มีความซื่อสัตย์และจริงใจ (Honesty and Integrity) ผู้นำที่ประสบความสำเร็จเป็นคนที่ผู้อื่นไว้วางใจได้เพราะเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตสามารถทำนายพฤติกรรมไว้ล่วงหน้าได้ และเป็นคนที่ฟังพาทของผู้อื่นได้

กล่าวโดยสรุปหลักการของภาวะผู้นำ คือ กระบวนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือมากกว่าพยายามใช้อิทธิพลของตนหรือกลุ่มตน กระตุ้น ชี้นำผลักดัน ให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่นมีความเต็มใจ และกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามต้องการโดยมีความสำเร็จของกลุ่มหรือองค์กรเป็นเป้าหมาย คุณลักษณะเหล่านี้จะช่วยให้ผู้นำประสบความสำเร็จในการบริหารมากขึ้น

สรุป

บุคลิกภาพ (Personality) มาจากรากศัพท์ภาษากรีก คือ Persona (Per+Sonare) ซึ่งหมายถึง Mask ที่แปลว่า หน้ากากที่ตัวละคร ใช้สวมใส่ใน การเล่นเป็น บทบาทแตกต่างกันไปตามที่ได้รับ

บุคลิกภาพ ของแต่ละคนเป็นสิ่งประจำตัวของคนที่ทำให้แตกต่างจากคนอื่น แต่ละคนมีบุคลิกภาพเป็นของตัวเอง ซึ่งเป็นผลมาจากการท างานประสานกันของสมองที่ขึ้นอยู่กับพันธุกรรมและประสบการณ์ที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไป

บุคลิกภาพมีความสำคัญกับทุกคน ทั้งต่อตนเองและหน้าที่การงาน การมีบุคลิกภาพที่ดีจะทำให้เป็นที่ชื่นชอบและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และความมั่นใจในตนเองจะเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีได้

ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้บุคคลสามารถพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองได้นั้น คือ จิตใจ การเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น หรือการเปิดใจเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่เพื่อใช้ในการปรับปรุงบุคลิกภาพเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ คือ ความอดทนอดกลั้นและความพยายามในการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพราะการพัฒนาบุคลิกภาพนั้นไม่สามารถทำและประสบความสำเร็จได้ภายในวันเดียว ต้องอาศัยการปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอจนเกิดเป็นนิสัย

ทั้งนี้ บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลสามารถพัฒนาเปลี่ยนแปลงได้ตามบทบาท และหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ นอกจากการพัฒนาบุคลิกภาพยังเป็นการสร้างความมั่นใจในตนเองแล้ว ยังมีผลต่อการทำงาน และการในชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมอีกด้วย

ผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของงานและองค์การ ปัจจุบันมีความเชื่อว่า ผู้นำไม่ได้เป็นมาโดยกำเนิด การเป็นผู้นำสามารถสร้างขึ้นได้ จากการที่ผู้นั้นใช้ความพยายามและการทำงานหนัก การเป็นผู้นำจึงเป็นเรื่องที่เรียนรู้ได้ ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการอิทธิพลทางสังคมที่บุคคลหนึ่งตั้งใจใช้อิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนด รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์การ ภาวะผู้นำจึงเป็นกระบวนการอิทธิพลที่ช่วยให้กลุ่มสามารถบรรลุเป้าหมาย ซึ่งประกอบได้หลายด้วยองค์ประกอบ ไม่ว่าจะเป็นการให้ความไว้วางใจและเชื่อมั่นในภาวะผู้นำเพื่อเป็นตัวบ่งชี้ความน่าเชื่อถือได้มากที่สุดในความพอใจของพนักงานในองค์การ รวมถึงการสื่อความหมายที่มีประสิทธิภาพโดยภาวะผู้นำที่มีประโยชน์ในขอบข่ายที่สำคัญสามขอบข่าย นั่นคือ ภาวะผู้นำในการเอาชนะความไว้วางใจและความเชื่อมั่นของคนในองค์การ

แบบฝึกหัดหลังเรียน

หน่วยที่ 5 การเสริมสร้างบุคลิกภาพภาวะผู้นำในการดำเนินชีวิต

คำชี้แจง ให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้

1. อธิบายความหมายและความสำคัญของบุคลิกภาพที่มีต่อบุคคลอย่างไร
2. จงยกตัวอย่างสิ่ง que ปรากฏแก่สายตาผู้คนที่เกี่ยวกับบุคลิกทางกาย
3. จงยกตัวอย่างสิ่ง que แสดงให้คนรู้จักเกี่ยวกับบุคลิกภาพทางอารมณ์
4. ทำไม่จึงต้องพัฒนาความเป็นผู้นำที่เกี่ยวข้อกับรูปลักษณ์ทางกาย
5. อธิบายความสำคัญที่ จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพทางสังคม
6. อธิบายความเป็นผู้นำที่เกี่ยวข้อกับบุคลิกภาพในการดำเนินชีวิตพอสังเขป
7. อธิบายลักษณะบุคลิกภาพของคน que หลักการมีภาวะผู้นำ

ใบงานที่ 2

เรื่อง : ความแตกต่างระหว่างบุคคล (บุคลิกที่เป็นสิ่งติดตัวมาตั้งแต่เกิด)

นักศึกษามาลองว่าตัวเราอยู่ในบุคลิกภาพแบบไหน แล้วจุดอ่อน จุดแข็งของเราคืออะไร มาร่วมกันค้นหาคำตอบด้วย (จุดแข็งจุดอ่อน 4 บุคลิกภาพที่คุณอาจ..ไม่เคยรู้)

บุคลิกแบบเสือ ..? เคยไหมที่ใจร้อนวู่วามเกินไป

จุดแข็ง	จุดอ่อน

บุคลิกแบบนกฮูก ..? เคยไหม เราหวังดีแต่ทำไมคนอื่นหาว่าเราจู้จี้ ขี้บ่น

จุดแข็ง	จุดอ่อน

บุคลิกแบบหมี ..? เคยไหม ทำไมมีแต่คนชอบมาเอาเปรียบเรา หรือเราใจดีเกินไป!!

จุดแข็ง	จุดอ่อน

บุคลิกแบบกิ้งก่า ..? เคยไหม เวลาเราทำอะไร แล้วไม่มั่นใจเลยว่าจะทำออกมาได้ดี

จุดแข็ง	จุดอ่อน

แล้วตัวเราล่ะ..?

แบบทดสอบหลังเรียนหน่วยที่ 5

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินความรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “การเสริมสร้างบุคลิกภาพภาวะผู้นำในการดำเนินชีวิต”

คำแนะนำ ให้นักศึกษาอ่านคำถามแล้วทำเครื่องหมาย X ทับคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

-
1. การปรับปรุงกิริยาท่าทางที่ดี ก่อให้เกิดประโยชน์ตามข้อใด
 - ก. สร้างความไม่จริงใจต่อผู้พบเห็น
 - ข. สร้างความไม่ประทับใจแก่บุคคลอื่น
 - ค. สร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับจากผู้ที่เราติดต่อด้วย
 - ง. ไม่เกิดประโยชน์แก่ผู้พบเห็น
 2. เพราะเหตุใด จึงควรแต่งกายสุภาพ เรียบร้อยเพื่อไปติดต่อสถานที่ราชการ
 - ก. เพื่อความสวยงาม
 - ข. เพื่อให้ผู้ที่ติดต่อด้วยพึงพอใจ
 - ค. สามารถเดินได้สะดวก
 - ง. เพื่อความน่าเชื่อถือ ให้เกียรติสถานที่ และเคารพผู้ที่จะไปติดต่อกิจธุระด้วย
 3. ท่วงท่าการนั่งที่เหมาะสมควรมีลักษณะอย่างไร
 - ก. นั่งตัวตรง ไชวห่าง
 - ข. นั่งตัวตรง ไม่นั่งโยกไปมา
 - ค. นั่งโดยเอนตัวไปข้างใดข้างหนึ่ง
 - ง. นั่งตัวตรง ยึดขาตรง ๆ ไปด้านหน้า
 4. ก่อนการปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเอง บุคคลควรปฏิบัติตามข้อใด
 - ก. ค้นหาตัวอย่างที่ดีและนำมาลอกเลียนแบบ
 - ข. ฝึกซ้อมก่อนที่จะปรับปรุงตัวจริง
 - ค. การสำรวจสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ ลักษณะนิสัย ของตนเอง
 - ง. ปรึกษาผู้ที่ไว้ใจได้หรือผู้ที่เคารพนับถือก่อนปรับปรุงตัวเอง
 5. การที่คนเราสำรวจบุคลิกภาพของตนเองก่อนการปรับปรุง มีประโยชน์ต่อการปรับปรุงกิริยาท่าทางของตนเองตามข้อใด
 - ก. ทำให้เป็นผู้ที่แต่งกายได้เหมาะสมกับบุคลิกของตนเอง
 - ข. ทำให้แต่งกายเลียนแบบคนที่ชอบได้
 - ค. ทำให้เป็นผู้สามารถแต่งกายได้ตามแฟชั่น
 - ง. ทำให้แต่งกายได้โดดเด่นในสังคม

6. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง

- ก. การแต่งกายจะต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้สวมใส่เป็นหลัก
- ข. หากสุขภาพร่างกายดี จะได้รับความสนใจจากผู้อื่นเสมอ
- ค. ผู้ที่มีบุคลิกภาพดี คือ ผู้ที่มีรูปร่างหน้าตาดี
- ง. ในการสนทนา ผู้พูดจะต้องรู้จักการใช้ถ้อยคำ และน้ำเสียงให้เหมาะสม

7. เพราะเหตุใดการสำรวจตนเองก่อนการพัฒนาบุคลิกภาพจึงสำคัญ

- ก. เพราะไม่มีใครรู้จักเราดีเท่าตัวเราเอง
- ข. ทำให้ทราบถึงข้อดีข้อด้อยของตนเอง ทำให้สามารถพัฒนาและแก้ไขได้ตรงจุด
- ค. เพื่อป้องกันการโดนตำหนิจากผู้อื่น
- ง. เพราะทราบความต้องการตนเองอยู่แล้ว ทำให้สามารถพัฒนาได้ตรงจุด

8. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์ *

- ก. การออกแบบเครื่องแต่งกายให้เหมาะสม
- ข. การควบคุมอารมณ์
- ค. การรับประทานอาหารให้ครบหมู่
- ง. การออกกำลังกาย

9. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องที่สุด

- ก. ผู้ที่หน้าตาดี คือ ผู้ที่มีบุคลิกภาพดี
- ข. การแสดงอารมณ์ตามความรู้สึกของตนเองอย่างเต็มที่ คือ บุคลิกภาพทางอารมณ์ที่ดี
- ค. ผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี คือ ผู้ที่มีความคิดเป็นของตนเองและมีความมั่นใจในตนเองสูง
- ง. บุคลิกภาพที่ดีนั้นไม่ใช่สิ่งติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้

10. ข้อใดกล่าวถึงบุคลิกภาพภายใน

- ก. รูปร่าง
- ข. ท่าทางการเดิน
- ค. อุปนิสัย
- ง. การสบตา

เฉลยแบบประเมินผลหลังเรียน หน่วยที่ 5
การเสริมสร้างบุคลิกภาพภาวะผู้นำในการดำเนินชีวิต

บรรณานุกรม

- กวี วงศ์พุด. (2535). **ภาวะผู้นำ**. พิมพ์ลักษณ์, กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาวิสัยทัศน์นักบริหาร
- ทิพย์วิมล จรลี. (2558). **บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคและการรับรู้พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงานกลุ่มบริษัทผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กแห่งหนึ่ง**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สืบค้น
- นัศพร สุหรัาย. (2544). **การพัฒนาบุคลิกภาพ**. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 7(2):23.
- ประภัสสร ฐรณิก. (2550). **การฝึกอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพและการสื่อสารสู่ความเป็นเลิศของบุคลากรโรงพยาบาลชุมชนเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา**.
- สายฝน เลหาหะวิสุทธิ. (2558). **บุคลิกภาพและสัมพันธภาพของบุคลากรปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จขององค์กร**. วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). **พจนานุกรมศัพท์ศิลปะอังกฤษ-ไทย**. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- สมภพ เรื่องตระกูล. (2557). **คู่มือสำหรับผู้ใช้แบบสัมภาษณ์ตามรูปแบบที่กำหนดเพื่อการวินิจฉัยบุคลิกภาพ**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุดาร์ตน์ พิมพ์รัตน์กานต์. (2558). **ทักษะชีวิตและสังคม**. คณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มวิชาสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- อัณชลี แจ่มเจริญ. (2530). **จิตวิทยาธุรกิจด้านบุคลิกภาพ**. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูสวนสุนันทา.
- เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการพัฒนาบุคลิกภาพ. (2556). Kridsada Patho. **การพัฒนาบุคลิกภาพ**. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/kridsadapatho/kar-phathna-bukhlikphaph>
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2549). **จิตวิทยาบุคลิกภาพร่วมสมัยและจิตบำบัด**. กรุงเทพฯ: ม.ธรรมศาสตร์.
- Schultz, D. P. (1990). **Psychology and work Today : an introduction to industrial and organizational psychology**. (6th ed.). New york : Macmillan Publishing W.
- Shelley Kirkpatrick and Edwin Lock cited by Schermerhorn, (2002).
- Michell and Larson, Jr., 1987 : 435 – 436. **รูปแบบผู้นำ**.
<https://www.spvc.ac.th/news/Chapter3-Service.pdf>
- William J. Reddin. (1945). **พัฒนารูปแบบผู้นำ**. จากการศึกษาที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอ (Ohio University)